

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Pleitze Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
széktülszékre vonatkozó felszo-
lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A magyar szeszmonopoliumról.

Nagybecskerek, október 17.

Alglave egyetemi tanár, a híres francia tudós jelenleg a magyar fővárosban tartózkodik. A vele folytatott beszélgetés alapján a „Correspondence de Pesth” közli a tudós tanár nézetét az alkoholmonopolium behozataláról Magyarországon.

Alglave professzor nagy szaktekintélynek ebben a Magyarországon mezei gazdaságra és állami pénzügyekre fontos adóreformkérdésben rendkívüli becsé van, minthogy ő volt az első pénzügytudományi kapacitás, a ki már kilencz évvel ezelőtt működött az alkoholmonopoliumnak általa elfogadott rendszere mellett és mintegy azt a rendszert Bismarck herceg volt kancellár elvben, a svajcsi kormány végleg elfogadta. Alglave professzor következőleg nyilatkozik:

„Magyarországnak ma már kitűnően viruló állami pénzügyei az által, hogy Magyarország a monarchia másik államával közösen a nagy államok közül legelőször vezeti be az alkoholmonopoliumot, a több bevételeknek és az állandó haladásnak egy hatalmas tényezőjét nyerik. A magyar mezei gazdaságra ez a jövedelmező és közhasznú adóreform rendkívül előnyös. Mindenekelőtt konstatálni kell, hogy Magyarországon az ország viszonyainak megfelelően a fogyasztásra szánt tisztított alkohollal nagyban való kereskedés állami egyedáruságáról van szó. Maga a szeszgyártás szabad marad.

A mezőgazdasági szeszgyárak jövedelmezőségét ez emelni és elősegíteni fogja. A nagyban való eladás monopoliumát az állam az által gyakorolja, hogy minden, a fogyasztáshoz bocsátott pálinka kötelező vegyelemzése az adósikkasztást okvetlen biztosabban megakadályozza és a pálinkamérőket az egész országban bizonyosan meggátolja abban, hogy a népet

az egészségnek ártalmas, nem tisztított pálinkával megmérgezzék.

Az államnak az adó beszédére két ajtónál van alkalmá, tudniillik ama két ajtónál, a melyeken a gyártott szesznek át kell mennie. Az egyik ajtó a termelés; ez tehát a gyártási adó szedése. A másik ajtó a fogyasztásba való átmenet. Ezt az ajtót az állam érdekében legbiztosabban őrzi a fogyasztáshoz bocsátott tisztított alkohol állami monopoliuma. A fogyasztáshoz bocsátott pálinka vegyelemzése mindentű, még a legesekelelyebb községek kis kocsmáiban is képes konstatálni, valjon megfizette-e a pálinkamérő az adót, vagy sem. Ha az elemzés valahol az egészségre ártalmas, mérges anyagokat tartalmazó pálinkát talál kimérésben, ugy ez a legcsalhatatlanabb bizonyítéka annak, hogy a kocsmáros vagy szállítója az adót defraudálta.

A rendszer elve abban áll, hogy a szeszgyártást nem zavarja szabadságában és a fogyasztót sem terheli meg a szükségesnél jobban. Az állam meghatározza a szesz tisztaságának egy bizonyos minimumát és a bevételek javulása által abba a helyzetbe is juthat, hogy a nagyon tisztán finomított alkoholért finomítási prémiumot fizet. A kivételre alkalmas alkohol mennyiségét ez mindenestre nagyobb teszi, a mi által a mezőgazdaság érdekei közvetlen és közvetve előmozdítanak. Megállapítatik az alkoholtartalom is, melylyel a fogyasztásra szánt pálinka fokokban bír. Franciaországban ez a tartalom mintegy 40 fok. Csak különös cognac-minőségeknek van magasabb fokuk, közönséges ivópálinkánál gyakran 36 alatt van az alkohol. A szesztermelő tehát épp

oly szabad lesz, mint most. Az állam csak a termelés befejezte után avatkozik be. A termelő szabad választása szerint adhatja el termelvényét akár a nagykereskedőnek, akár az államnak. Csak mikor a termelő vagy a nagykereskedő az alkoholt a fogyasztónak vagy a kimérésnek akarja eladni, érvényesíti az állam adószedési és közegészségügyet illető ellenőrzési jogát és azt mondja: itt kezdődik az én illetékességem és monopoliumom; az állami adót akkor szedem, mikor a termelt szesz a fogyasztásnak adatik el. Ekkor elemzettetik az állami közegek az alkoholt és konstatálják, vajjon a fogyasztásnak szánt pálinka, ha megadja is a kívánt élvezetet és erősítést az ivónak, nem mérgezi-e meg őt. A finomabb pálinkák, az ugynevezett likőrök szintén e rendszer szerint lesznek az egyedáruság által megadóztatva a kereskedelem zavarása nélkül, akár tonna, akár palack számra történik az eladás. A megadóztatást ezek sem kerülhetik el, mert az egészségügyi vegyelemzés ezekre is kötelező.

A „Correspondence de Pesth” még több fejtegetést is fog közölni e tárgyban Alglave professzortól és más — magyar szaktekintélyektől.

A belga választások. A választások mérlege eddig a következő: A katolikusok tíz helyet vesztek és kettőt hódítottak. A szabadelvűek 24 helyet vesztek és hetet hódítottak. A szocialisták, kiknek az előbbi képviselőházban egy mandátumuk sem volt, most 19 mandátumot kaptak. A szenátusban a katolikusok tíz helyet hódítottak és három vesztek, a szabadelvűek pedig tíz helyet vesztek a katolikusok javára és három hódítottak a katolikusoktól. Kilencz kerületben pótválasztás lesz.

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Liza esküvőjén.

Írta: Munkácsy Kálmán.

Ott voltam az esküvőjén Liza! Mikor az aranyoscsillós kis eljegyzési kártyát megkaptam, eszembe jutott, mit mondtattál egyszer:

— Még a pap sem esketne meg, ha nem maga állna az oltárnál mellettem.

Kíváncsi voltam erre a csodára, elmentem a vén, görbeternyu franciskánus templomba. Az egyik fekete kőoszlop alól leskelődtem. Vár László állott az oltár lépcsőjén melletted és az eskető Miklós bácsi mégis szépen egymásba tette a stóla alatt a kezeket.

Bizony nem jól jósoltál, Liza!

Keringőt tánezoltak. Ugyrőpködtek a tarka könnyű ruhás lányok, mint a Szentivánéj illattól, fényességűtől megrészegett tündérek. Mi, frakkos Zubolyok a nagy csillár alatt gyönyörködünk bennük. Egyszer azután Liza is elrepült mellettem. Először csak a Tizián-sötét, barna haját láttam, a három vörös szegfűt görögös kontyában, a második fordulónál azonban felém fordult szépséges, mosolygó arca is...

Három nap óta voltam akkor Élesden, alig volt még ismerősöm. Azon a bálon nem akartam táncolni, még a fehér kestyűkről is megfellekedtem. Nem tudom hogyan történt, hogy egyszerre megváltoztattam a szándékomat. A következő percben kesemen volt az aszsonygyűlölő, ospanasz arcu kis kadét keztyűje, én meg Liza előtt állottam. Rám nézett nagy sötét szemével hosszasan, melegen.

A hatodik fordulót, ha úgy tetszik. És kezét fogott. Jól emlékszem erre a későfogásra. Valami meglepő férfiaság, meleg közvetlenség nyilatkozott meg benne. Olyan volt, amilyen nyomban megteremtí a barátságot.

A hatodik forduló az enyém volt és még sok más utána. A szünóra alatt maga mellé ültetett. S úgy beszélt velem csodálatos, kisé

mély hangján, mint régi ismerőssel. A kadét lompos, szürkűlő kestyűjéről, a vörös szegfűről hajában, (es a kedvenc virága), a nyíló vad-rózsabokorról udvarukon. És amikor bucsuzás kor vállára segitettem a puha selyem balépőt, minden bevezetés nélkül, mint valami nagyon természetes dolgot mondotta:

— Holnap jön ugy-e bár?

Másnap voltam először a zöld szalus udvarházban. Az udvaron találtam kalap nélkül, kisé felgyűrt ujjakkal. A házi kertecske lécei mögött babrált a pelárgoniumos ágyban. Megtörülte harmatos kezét és az egyik szegfűbokorról letépett egy virágot. Maga tűzte a kabátomra.

— Lovagomná ütöm vele. Nem szoktam búkesü lenni ezzel a virággal.

Igazat mondott, kezdettől fogva kedvencem voltam. Azt hiszem, az első órában kiolvasta szememből érzésemet. Az az édes teremtés volt ő nekem, akit álmodban már régen láttunk a dadánk tündérmeséiből ismerünk. Amikor a kezét nyújtotta, úgy éretem, hogy ennek a kéznek megcsókolására vágytam kezdettől fogva az anyámé után.

Csodálatos leány volt: finoman, érdekesen komplikált talány, akit sokáig nem tudtam megérteni a talán ma sem értem igazán. Sötét szemében nyugtalanul futkostak a gondolatok, de a hosszú pillák óvatosan takarták el azokat. Ha sötét éjjel az erdőben bolygunk, a széthajló lombok között gyakran pillanatig világosságot látunk a távolban, de nem tudjuk: a hold tányérja-e az, vagy messzi tüzvesszedelem. Néha egy avatatlan pillanatban én is a leány lelkébe láttam. Rejtőzött ott titok, de hogy rejtett érselem-e, vagy eltitkolt bánat, sokáig meg nem tudtam. Hiszen magunkról nem beszéltünk sohasem.

Egy homályos, nyirkos őszi este a szobájában ültünk. Künn még zöldeltek a fák, de a kályhában már tűs égett. Az őszi este átátlátszó-ságával telt meg minden. Különösen szomorúak voltunk mind a ketten. Gyakran perczekre el-

hallgattunk, az angyalkáknak minduntalan utjuk akadt a csöndes szobában. Később felapta fejét, sokáig fürkészve, töprengve nézett reám, azután egyszerre ölibe ejtette a kezét:

— Hát mindet elmondok, sugta halkán.

Közelebb húzódtam hozzá, meglibbentette a fehér gyapjukendőt a vállán.

— Ön jó, nemes, becsületes ember. Nem akarom, hogy titkom legyen előtte. Egyszerű, közönséges a történetem nagyon. Egy emberrel szól, akit szintén jó, nemes, becsületes embernek véltem, azért szerettem meg. Egy évvel ezelőtt költözött Erdélybe. Erdély nagyon messze van, hát elfeledett. Ennyi az egész.

Kereszte fonta karjait. Merően tágra nyílt szemmel nézett valami láthatatlan pontra a színehagyott tapétákon. Egyetlen fényes köny gördült ki a szemén. Megráskódott és szinte szégyenkezve törülte le az arcáról.

— Még mindig győzge vagyok! De nagyon meggyűlöltem őt! Nem érdemel egyebet.

A kezét nyújtotta felém, hevesen kaptam utána és megszorítottam. Engedte. Szeliden esengő hangon szólott hozzám:

— Hagyjon ma estére magamra, barátom. Most már ismer egészen. De holnap jöjjön el hozzám, holnap és mindennap!

Másnap mosolyogva, üdén, frissen fogadott. Nem hozta elő a megelőző este vallomását sem akkor, sem soha többé. Ugy maradt minden, ahogy azelőtt volt. Vágyta a társaságot és szemrehányást tett, ha egyszer néhány perczeszel megkés-tem. Elmondotta minden apró örömet, baját, de azért mégis kellemetlen, örökös árnyék fura-kodott kösénk. Egyszer szekrényében egy arany-szakállu fiatal ember arczképét láttam. Kérdőb-ködtem utána.

— Vör Laosi — mondta kisé isgatottan... Ó!

Ugy éretem azóta, hogy ennek az arany-szakállu embernek az árnyéka kísért közöttünk.

Mikor a tavassz megjött, Liza egyszerre kedvtelenné, idegessé, isgatottá vált. Kifakadt az örökös ibolyasság ellen, panaszkodott a sárge

HIREK.

Tájékoztató.

Október 18. A t. h. é. v. közgyűlése.
Október 24. Tanácsgyűlés Nagybecskerekben.
November 3. A magyar olvasó-kör hangversenye.
November 12. Közigazgatási bizottsági ülés.
November 15-18. Országos vásár.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

— **Főúri esküvő.** Diszes főúri esküvő lesz e hónap 20-án Budapesten, az egyetemi templomban. Ekkor vezeti ugyanis oltárhoz Nagy Károlyi Károlyi Gyula gróf, Nagy-Károlyi Károlyi Tibor gróf valóságos belső titkos tanácsos, a főrendiház alelnökének és neje Degenfeld-Schomburg Emma grófnőnek fia, Nagy-Károlyi Károlyi Melinda kisasszonyt, Nagy-Károlyi Károlyi István gróf országgyűlési képviselőnek és nejének Zsombolyai és Janovai Csokonics Margit grófnőnek, a királyné palotahölgyének leányát.

— **A nagyikindai torna és vívőegylet** vasárnap megalakult. Elnöknek egyhangulag Jankó Ágoston, a felső torontáli arm. társ. igazgatója; alelnöknek Wachtl Leo rendőrkapitány; pénztárosnak Merdescker Antal; jegyzőnek Balázs Jenő; gazdának dr. Krcsméry Károly; ügyésznek dr. Zsiros Lajos ügyvéd; orvosnak dr. Lipner Emil választott meg. Számvizsgálókká lettek: Nikolicz László, Ljácovits Szilvákó és Müller József. A választmány a következőképpen alakult meg: Dus Sándor, Tellesky R., Ujházi László, Scheinberger Ignác és Varga Nagy István. Az egylet már a közel jövőben megkezdí működését.

— **Verecz város törvényhatósága** Rudnai Nikolicz Sándor főispán elnöke alatt tartott közgyűlésében a múlt napokban állapította meg 1895. évi költségvetését, melyből főemlékjük a következő adatokat. A bevétel 369.410 frt 82 kr. — a kiadás pedig 418.615 frt 16 kr.; hiány 49.204 frt 34 kr., mely 40% pótdóval fedestetik. Daczára a pótdónak, a költségvetés ellenem zúgolódik a lakosság, mivel a több kiadás közcélú intézmények javítására fordítatik. Így p. u. felemelte a város minden tanítójának fizetését 150 frttal, mely már maga is 7350 frt kiadással jár. Az ezredéves kiállítás céljaira 6000 frt szavastatott meg. Kibővítette a nagy tanácstermet s nagyobb számú tenyészállatot szerez be. A város főbb bevételei a következők:

szők: szántóföldek bérlete 118.000 frt, kaszálók és legelők jövedelme 40.000 frt, javadalmak és jogok 37750 frt, cselekvő tőkék és kamatok 21.000 frt, városi és iskolai pótdók és vegyes bevételek 20.000 frt, italmérsai adók 97.130 frt. Nagyobb kiadások: közigazgatás 65.000 frt, rendőrség 12.000 frt, közegészségügyi kiadás 10.000 frt, közoktatási és közművelődési kiadás 70.000 frt. Ez is igen szép összeg, pedig megszabadult a város főrealiskolája költségétől, az iskola tudvalevőleg állami kezelésbe ment át. Pár év előtt még 80—90.000 frtba kerültek évenként a város iskolái. A gazdasági kiadások 83.000 frt, az ármentesítés 14.000 frt, kamatok 36.000 frt, közadó 17.000 frt, az állami italmérsai adó bérlete 88.330 frt. — A kórházi alap 12.000 frt, a nyugdíj alap évi bevétele 36.000 frt, e tételnél a hiány 4390 frt, mivel a kiadás meghaladja a 80.000 frtot. Verecz városa, daczára a filoxera pusztításának az utóbbi 10 év alatt nagyot haladt. Szorgalmas népe ritka kitartással ülteti az amerikai szőlőt. Ez idén már szép termést is kapott. A várost környező hegyek ismét kezdenek szőlőzni. A nagy rét, a város kincses bányája, mely több mint egy évtizedig volt víz alatt — felszabadult s a drága pénzen vett, s a szakértők által is megcsudált híres szivattyu telep nagy sikerrel végzi a vízmentesítés munkáját.

— **A délvidéki dalárszövetség** vasárnap, november hó 11-én d. e. 11 órakor tartja első közgyűlését, melyen mindenkélt meg fogják állapítani az alapszabályokat. Belépési késségüket eddig bejelentették: a verecezi, resicai, steyerlaci, nagy-szent-miklósi, zsombolyai, német-szamorai és oravicai dalegyletek, a lugosi zene- és dalegylet, majoroki román dalárda, a gyárvárosi zene- és dalegylet, Kárrász K. R. temesvári ének- és zeneintézete, stb.

— **Meggyült vonat.** A temesvár-szegedi személyvonat utasaival egy kis kalamitás történt tegnap délután az uton. A vonat egyik személykocsija a nyílt pályán kigyuladt s orosz-lános állomásnál kénytelen volt fél órát vesztegelni a vonat, míg a meggyült tengelyek tüzeit elloccsolták. A vonat e miatt félórai késéssel érkezett a szegedi állomásra.

— **Férjgyilkosság Szabadkán.** Dévita István szabadkai földmives már hosszú idő óta folytonos perpatvarban élt a feleségével. Legutóbb tíz hétig távol volt a háztól s amikor hazajött, két kövér malacot akart eladni. Az asszony azonban tiltakozott kedvencei eladása ellen. A férj erre dühbe jött és egy bottal a feleségét ütlegelni kezdte. Az asszony meg kifutott a konyhába, előrántott egy éles kést, s azt olyan erővel dőfte a férje oldalába, hogy az nyomban

összerogyott s rövid idő múlva nagy kínok között meghalt. A gyilkos asszonyt a csendőrség elfogta.

— **Krassószőrénymegyei csendőlet.** Épületes dolgokat irnak Lugosról. Ugyanis Krassó-Szőrénymegye tegnapi közgyűlésén dr. Dobrin György lugosi ügyvéd élesen kikelt a magyar kormány ellen, [abból az alkalomból, hogy Litsek Béla alispán indítványozta, miszerint br. Eötvös Loránd és gróf Festetics Andor miniszterekhez üdvözlő felirat intézessék. Nincs bizalommal — ugymond — az új miniszterek iránt, már azért sem, mert báró Eötvös Loránd kultuszminiszter legutóbb felhívta a karánsebei gör. kel. román püspököt, hogy magyarul levelezzen Temesvármegye törvényhatóságával és annak közegeivel. Szóló nem járult hozzá ahhoz sem, hogy gróf Bethlen András volt földmivelésügyi miniszterhez bucsuzó- és hála-felirat intézessék, mert magyarokat telepített le Krassó Szőrén vármegyébe, daczára annak, hogy ez ellen a románok tiltakoztak. Hát van-e a világon még egy ország, ahol büntetlenül így szabad nyilatkozni?!

— **Egy új vasutépítés biztosítva.** Nagy-Szt.-Miklósról írják lapunknak: Nagy-Szent-Miklós képviselőtestülete mai közgyűlésén a N. Sz. Miklós—Apátfalva, makó—vásárhelyi vasúthoz közlekedéssel majdnem egyhangulag szászerez forint hozzájárulási költséget szavazott meg. Ezzel most már a temesvár—n. sz.-miklósi vasútnak kiépítése Apátfalvaig biztosítva van.

— **Csempész-háboru.** E hó 6-ának éjjelén Adorján kis-község caendjét sűrűzavaros kiáltozások, jajgatások visszhangja tette lármássá. Egész harozdult a faluban, ókanissai városi rendőrök és dohány-csempészek között, ahol a rövidebbet, mi türes tagadás, bizony csak a szomszédos András bácsik húzták, elpüfölvén elagyabugyálván egyet ezek közül a szűzdohány-áruhatók olyan magyar-miskásosan, mint annak a rendje, akinek muszáj lenni! As ókanissai Andrások ugyanis megtudták, hogy két koci vámolatlan dohányt visznek Adorjánból a csempészek. Hát a rendőrök, a fiáncok mellözésével egy kis birságpénzmagra akartak szert tenni. Elhelyesték magukat a falu más-más kijáratánál, csak egy „czibil“be öltözött társukat, Borka Jánost elküldték a koci után, megtudni hová? mely háztól szállítják el a dohányt? Hogy, hogyan nem, a csempészek megsejditették a rendőrt, elcsipték és irgalmatlanul eldöngették. Sze-

verőfényre. Május elején egy este hirtelen sivatartórt ki. Sajátosan csillogó szemmel futott ki a szobából és maga után hívott a falusiasan széles, nyitott fatornácsra. Egymás mellé ültünk a fehér nyírfapadon. Onnan nézte a szakadatlan villámlást és hallgatta a széles bádogeresszről lefutó záporvis zuhogását. Bátoratlanul szólítottam meg:

— Miért haragszik rám Liza!

Szomoruan bölintott szép fejével.

— Nem haragzom, bizony nem haragzom.

Vakító villám cikázott végig a fekete horizonton, amelyet hosszantartó félelmes dörgés kísért. A villám valahol leütött. Liza a kezem után kapott.

Néhány percig nyomasztó, siri csendesség állott be a természetben. És ebben a félelmes, felséges csendben egyszerre Liza forró arca az enyémet érintette és édes, szép feje a vállamra hanyatlott.

— Szeretem, György, sugta lassan.

A következő perozekre nem emlékezem. Mikor a szememet végtelen erőfeszítéssel újra felszakítottam, karom a dereka köré fonódott, az övé a vállamon pihent. Tekintete csodás csillogással furódott a sötétségbe.

— Szeretem, György, már régen észrevettem. De olyan különös, meglepő volt előttem ez az érzelem, hogy szinte megdöbbentem tőle. Szólanom kellett végre.

Elmult ez a feledhetetlen éjszaka. A záport elmosta más, az almavirágok gyümölcsbe göbözödtek, csak a mi viszonyunk nem érett meg jobban. Olyan váratlanul szakadt reám a soha nem remélt boldogság, hogy megdöbbentem tőle. Szegény ember voltam, koldusszegény és kincs esett az ölembe. Tudtam, hogy ezt a kincset meg nem őrizhetem.

A sivatáros este alig változtatott valamit a viszonyunkon. Senkinek sem szöltünk róla, sőt valami hallgatag megegyezés alapján titkoltuk mind a ketten. Náluk töltöttem minden estémet. Ha leültem melléje, mindig féltem, hogy eltűnik egyszerre előlem, mint egy szép vízió. Amint láttam, hogy tátyolozott, borongós szeme még egyre a messzeségbe téved, mondhatatlan, féltékeny fájda-

lom fogott el. Ha a keze után nyultam, oda-nyujtotta, de volt ebben az odaengedésben valami szomorú, lemondó megadás.

Mindjobban megbizonyosodtam róla, hogy az én időm nem lesz hosszú. Sohasem beszélünk a jövőről, de féltem tőle. Minden elmúlt napot megsirattam és mint az elítélt a siralomházban, számítottam az órákat is. Azzal a kérdéssel ébredtem minden reggel:

— Meddig tart még?

Nem tartott sokáig. Pünkösd vasárnapján voltam utólszor náluk. Az udvaron hajlongott, a szegfűves kertben, két kézzel tépte a mindig kimélt piros virágokat. Mikor észrevettem, életem futott. Ott abban a kis Getsemáne-kertben ittam ki a szenvedés poharát.

Mind a két kezét felém nyujtotta, arca hirtelen megkomolyodott. Még nem szólt semmit, csak a szeme beszélt. És én — azon a napon először — mindent kiolvastam belőle.

A vén diófához dőltem:

— Megjött? — kérdeztem.

Lassan intett a fejével.

— Meg... Visszajött... Félreértés volt minden, ő nem hibás, mindig szeretett...

Elhallgatott, habozott, majd hirtelen elhatározással hozzám simult és ajka magához szivta az enyémet. Könyezve, pihegve sirta:

— Isten veled, György!... Így kellett történnie:

Azután leszakította magát rólam és befutott a házba. Magam maradtam a tépett virágok mellett odakünn.

Isten látja a lelkemet, semmiért sem nehezteltem reá soha, csak ezért az egy csókért. Mert kegyetlenség a paradicsom egy részét megmutatni annak, a ki örökre száműzve van belőle.

Ott voltam az esküvőn Liza! Lopva osontam be a templom rozoga, barna ajtaján és lopva húzódtam meg a nagyszakállu evangélista megkopott képe mellett, a törött fejezetű oszlop alatt. Vágytam a látásodra, de nem akartam, hogy te is lássál. A hazajáró halottaktól borzonganak az egészséges, boldog emberek.

Vérőfényes, ősi nap volt, szimboluma a

csöndes, derűs boldogságnak. Az ólamkarikás ablak egyik szegletében még egy betévedt, megkésétt fecske tollszokott. Mikor az ódon portále sötétségét bevilágította hőszerű menyasszonyi ruháds fehérsége, a didergő fecske csicseregni kezdett és az első sárga sugár arakosszorud narancsvirágjain pattant szét.

Mindenki mosolygott, mindenki örült a templomban, még a legvénebb leány is. Hiszen neked soha sem volt ellenséged. És a mikor a leütött szemmel, de érozes hangon elmondottad az esküförmát, én is imádkoztam, hogy est az elmondott esküt soha meg ne bánjad.

Miután imádkoztam, elgondoltam a mi egész történetünket, ugy, ahogy most elmondtam. És a mikor a százszor át gondolt történetnek végére értem, éreztem, hogy a szivemben nincs semmi hang, semmi keserűség ellened, csak sűrű üresség és végtelen fájdalom. Hiszen te nem vagy oka semminek, mi nem egymásnak tettünk.

Bourget, a legnagyobb pszichológ két kötetes regényben igyekezett megfejteni azt a problémát, hogy a nő egyszerre két férfit is szeret. Azt hiszem, ha Juliette helyett veled ismerkedett volna meg, több eredményre jut ebben a teljesen soha meg nem oldható kérdésben. Szeretted, mert szomorú voltam és elhagyott, szeretted, mert szomorú voltál és elhagyott. Szeretted, mert szántál. A nő lélek egyik legszebb megnyilatkozása ez!

Hálás leszek irántad mindig, hiszen neked köszönhetem, hogy nekem is voltak szép napjaim. És ha nagyon szomorú vagyok, (mert az is vagyok néha), azzal vigasztalom magamat, hogy az emlék boldogsága tartósabb és biztosabb, mint a valóságé. A koldust elkápráztatja az ezüst huszas olesó fényessége.

Messze szétvált az utunk. Te mégis nyugatra, én keletre. Érezem, hogy utólszor látalak. Ott a templom szentelt földjén, az oltár közelében bucsuztam el tőled:

— Isten veled, Liza! Tied a boldogság, a jelen, enyém a fájdalom és az emlékezés. Isten veled!

gény Borka most élet-halál közt fekszik az ó-kánissai kórházban. A tetteseket még ez ideig nem sikerült elcsipni.

— A huzás. Fogat huzatni ment a fogorvoshoz egy jóhúmoru uri ember. Az operáció szerencsésen sikerült: a fogorvos csakugyan a rossz fogat huzta ki s nem a mellette levő egészségeset. A fogorvos elégedetten dörzsölte a kezeit, melyekbe egy vadonatúj hamisítatlan ötös bankó esuasmolt. Lapunk barátjának azonban két nap múlva egy másik foga fájdujt meg. Hogy megsza baduljon a kinoktól, újra elment az ő fogorvosához, aki gyorsan és ügyesen huzta ki a második fogat is. A megfogtalanított, mikor átadja a honoráriumot az orvosnak, így szól hozzá:

— Ön igazán ritka szerencsés ember orvos ur, szinte irigyelni lehet a szerencséjét.
— Hogyan tetszik érteni, uram?
— Nos hát, hogy ön minden huzásnál nyer.

—x— Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására hozni, hogy őszi bevásárlási utamat befejezve Bécsből hazatértem és most a legújabb divat szerinti női konfekciókból, u. m. gallérok, pelerinek, capes, kabátok és esőköpenyekből dus raktárt tartok az őszi idényre a legköltségszerűbb és a lehető legolcsóbb árak mellett. Minden hölgyet a saját érdekében tisztelettel figyelmeztetni bátorodom, hogy szükségletei fedezése előtt a legnagyobb szakértelemmel összeállított áruválogatást szíveskedjék megtekinteni. Kovács Gedeon.

S z i n h á z.

Charlie nénye javul.

Tegnap került színre Charlie nénye második s esuttal javított kiadásában. A szereplők összejátéka sokkal kevesebb kifogásra nyújtott alkalmat, csak a rögtönzésekből kaptunk ismét valamit. Egészen véve azonban sokkal jobban sikerült az este, semmint az első előadás hiányai után véltük volna. A közönség hálásan tapsolt mindennek, a mi a premierrel szemben javulást mutatott.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése október 17-én.)

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén vette tárgyalás alá a főrendiháztól visszaérkezett törvényjavaslatot, a vallás szabad gyakorlatáról.

Első szónok Helfy Ignác volt, a ki pártja nevében a törvényjavaslatot eredeti szövegében kívánja fentartani.

Apponyi Albert gróf elfogadja ugyan a törvényjavaslatot, de a felekezeti különbség elhagyásával, a mit még időelöttinek tart.

Ugyanily értelemben nyilatkozik Kemény Pál.

Szóltak még a javaslat mellett Wlassics, ellene Szapáry László, Vajay és Károlyi Sándor. Ugron hosszabb beszédben támadja a felekezeti különbséget.

Wekerle miniszterelnök zajos tetszés kíséretében nyújtja be határozati javaslatát, hogy a törvényjavaslat eredeti szövegében fogadtassék el.

Percekig tartó helyeslés kísérette a miniszterelnök szavait, a midőn kijelentette, hogy a kormány mindenben ragaszkodik a javaslatához.

Sándor király Budapesten.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sándor szerb király tiszteletére ma este hat órakor udvari ebéd volt, melynek befejeztével ő felsége magas vendégével együtt az operába hajtatott.

Programszerűleg este tíz órakor utazott el Sándor király. Ő felsége kikísérte a pályaudvarra, a hol érzékeny búcsúvettek egymástól.

Interpelláció özön.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén három interpellációt is intéztek egyes miniszterekhez.

Polónyi Géza interpellált első sorban a Lenoir-ügyben, ajszliácsi fürdőt illetőleg, Pázmándy Dénes a francia borvám és Holló Lajos Kossuth Ferencz választási jogosultságát illetőleg.

A gyermekek vallása.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sreter Alfréd, a közoktatásügyi bizottság elnöke már elkészítette jelentését a gyermekek vallásáról. Azt ajánlja, hogy a javaslat fogadtassék el a főrendiház által tett módosításokkal, hogy mielőbb szentesítés alá lehessen terjeszteni.

Hock János sajtópere.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hock János országgyűlési képviselő tudvalevőleg sajtópört indított a Magyar Állam ellen, mivel az annak idején megtámadta őt képviselőházi beszéde miatt. Hock azonban a kötelező határidőig nem adta be a vádlevelet s így a per megszűnt. A Magyar Állam köszönetet mond ezért Hocknak, mert megmentette őt attól, hogy a katolicizmust megövjá — Hockkal szemben.

Megbüntetett zsidó hitközség.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kassáról telegrafálják, hogy a közigazgatási bizottság a nagyidai zsidó hitközséget, mert egy magyar sark felállítását megtiltotta, ötven forintba bírságot. Az alispán a hivatkozott Chevra Kadischa alapszabályait a miniszteri felülvizsgálatra bekérte.

Gyilkos szerető.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sopronból telegrafálják, hogy ott Deibel János pinczér ma délben a Starkmann féle rosszhírű házban Aranka nevű szeretőjét, aztán magát szíven lötte. A leány nem szerette Deibelt, ki ma éjjel a leányt nyulatott, és reggel el is távozott onnan, ma délben pedig ismét visszatért és kilencz milliméteres revolverrel előbb a leányt, azután pedig magát szíven lötte. Asebek életveszélyesek, különösen Deibel Jánosnál, ki még nyakát is megszurta. A vizsgálóbíró kihallgatta mind a ketőt. A leány gyilkossággal vádolja Deibelt, ki azt vallotta, hogy közösen beleegyeztek a halálba.

REGÉNY-CSARNOK.

BOSSZUBÓL.

Olasz regény. Irta: Conzetta.

A „Torontál” számára fordította: Gyérke. (Folytatás.)

Renata Edéhez hajolt s megkérdezte tőle, hogy nem jó lenne-e Elzának megismenni. Ede a vállát rángatta s ennyit mondott.

Hamarosan felírta egy névjegyre:

— „A leányka haldoklik. Ha gondolod, értesítsd róla Elzát.

Renata.”

Haladéktalanul átadta a névjegyet az egyik inasnak assal a szigorú meghagyással, hogy azonnal vigye el Belfiore márkinének.

E közben eljött a többi orvos is. Tanácsot tartottak, hogy valami műtétet végrehajthatnak-e a kis betegben. Abban állapodtak meg, hogy itt semmit sem lehet tenni, a gyermek nagyon kisesiny még, a halál sokkal előbb bekövetkeznék, legjobb lesz rá hagyni a természetet, az talán művelhet meg esodát.

Ede nem szólt többet. Mozdulatlanul nézte gyermekét, a nélkül, hogy bármit is segíthetne rajta.

Renata pedig anyai gyöngéd szeretettel forgolódott körülötte; szívesen odaadta volna életét is, csak hogy életre kelthessék az ártatlan teremtést.

Mindegyre az ajtó felé tekintgetett, abban a reményben, hogy egyszer csak jön Elza, de már eltelt egy órája is, hogy elküldte a névjegyet, és még sem jött senki; a gyermek pedig folyvást rosszabbul lett; minden pillanatban el lehettek már készülvé arra, hogy kiszenved; az orvosok nyugtalanokdáltak; lehetett róluk látni, hogy itt nincs többé segítség. A szegény leánykának

annyi ereje sem volt már, hogy kőhögni tudott volna s csak fuldokolva vett még egy kis lélegzetet.

As éjjeli órák gyorsan haladtak előre. Ede és Renata azért imádkozták, hogy ne virradjon még meg, mert attól remegtek, hogy a gyermek nem éri meg a holnapit napot.

Valahára saj hallatszott. Elza kék csipkeselyemruhában, meztelen vállakkal, gyémántoktól tündöklőve berontott, megsavarna a szoba ünnepestes esendjét. Nyomába anyja jött szintén bálitöltőzékben.

— Nem igaz, hogy a gyermek rosszabbul van l kiáltott fel, a bölcsőhöz menve. — Hogy vagy, kicsikém? szólította meg a gyermek t.

A gyermek nagy erőlködéssel kinyitá szemeit és suttogava felelte: „Ma . . . mámm!” — Ezzel kilehelte lelkét.

— Gyermekek, kicsikém! szólította meg újra Elza. De ez nem felett többé. Kiszenvedett.

Elza elkezdett sirni, jajgatni. Kétségbeesésében görcsösen vonaglott.

Edének kimondhatatlan fájdalom mellett volt még annyi ereje, hogy odaszóljon a márkinének.

— Vigye ki innen a leányt. Nem nézhetek reá. Egy perczel előbb nem hagyhatta ott azt a bált és most komédiázik itt.

A márkiné kétszer sem mondatta magának, annyival is inkább, mert efféle izgalmas jeleneteket nem szeretett soha végignézni és kivezette leányát.

Ede azután ráborult az élettelen holttestre, szorosan szívére szoritotta s úgy sirt mint a gyermek.

— Nem volt érdemes rá az az asszony, hogy anya lehessen. Ezért büntet most az isten bennünket, mondá szokva.

Majd Renata felé fordult, a ki nem merte magára hagyni. De vigasztaló szavakat sem talált és felkiáltott:

— Oh, be megvert engemet az isten!

Es siratta tovább a meghalt gyermeket.

Renatát, a kivel együttvirrasztotta át az éjszakát, sokkal jobban megsejtette és becsülte mint valaha, a mikor még nem vessezte el örökre csupa szeszélyből, gyermekek „bosszúból.”

XXIV.

Egyetlen gyermekök halála óta oly nagy ellenszenvet érzett Sangalli neje iránt, hogy el akart válni tőle, attól az asszonytól, a ki ennyi áldozatot sem hozott haldokló gyermekeért, hogy miatta ott hagyjon egy bált.

Belfiore márkiné váltig iparkodott Elzát mentetgetni, Renata is azon volt, hogy kibékítse őket egymással, de hiában, mert Sangalli visszavonhatlanul határozott. Ad neki pénzt eltar-tási díj fejében, hogy tovább is nagy lábon élhessen, de közöttük vége szakadt már mindennek.

Elza is abban a véleményben volt. Egyetértés ugy sem lehet többé közöttük, meguntta ő is férjét, a ki folyvást rosszkedvű volt, a kinek különös fogalmi voltak a világról és szüntelenül prédikációkat tartott neki, mintha bizony holmi kis gyermekkel lenne dolga.

(Folytatása következik.)

Nagybecskereki városi színház.

Bérlét 7. szám.

Idény-előadás 12.

Szerdán, 1894. október 17-én:

S Z É P H E L É N A.

Közkezdveltségű nagy operette 3 felv. Irta: Mailhac és Halevy. Zenéjét írta Offenbach J. Fordította: Latabár, (Rendező: Kövy. Karnagy: Simándy.)

S z e m é l y e k:

Páris, Priamos trójai király fia	—	Kenedits K.
Menelaus, spártai király	—	Ferenczy Frigyes
Heléna, neje	—	M. Bácskai Julca
Agamemnon, királyok királya	—	Kövy Ede
Clytemnestra, neje	—	Erdélyi Ottília
Orestes, fiok	—	Fejes Lidi
Piládes, Orestes barátja	—	L. Barcsi Vilma
Calchas, Jupiter főpapja	—	Vihary E.
Achilles, phiótsi király	—	Földváry József
1-ső) Ajax	—	Delli Henrik
2-ik)	—	Szabonyi A.
Philocomes, Calchas szolgája	—	Pásztor J.
Bachis, Heléna meghittja	—	Folytényi R.
Parhoenis)	—	Kápolnai Irén
Seána) Orestes barátnője	—	S. Molnár Vilma
Phetia)	—	Makó Erssi

Örök, rabszolgák, nép. Történik az I. és II-ik felvonás Spártában, a III-ik a Naupliai tengerparton.

Kozdote fél 8 órakor.

Holnap csütörtökön színre kerül: A bubos pacsirta.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

H i r d e t é s e k.

11930. köz. sz. 1894.

(753-2.1)

6832. szám 1894.

(754-3.1)

Hirdetmény.

A n. kikindai városi tanács határozata folytán ezennel közhírré tétetik, hogy az évi négy országos vásár alkalmával a helypénz szedési jog 1895. évi január hó 1-től bezárólag 1897. évi december hó 31-ig terjedő három évi időtartamra, a városház tanácstermében folyó 1894. évi október hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adadni fog.

Kikiáltási ár évi 3215 forint, melynek 10%-át, vagyis 321 forint 50 krajczárt árverelő az árverés megkezdése előtt bánatpénztül letenni köteles.

Az árverés megkezdése előtt kellő bánatpénzzel és 50 kros bélyeggel ellátott és szabályszerűen kiállított írásbeli zárt ajánlatok is adhatók.

A részletes árverési feltételek a polgármesteri hivatalban (a II. jegyzőnél) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Nagy-Kikindán, 1894. évi október hó 6-án.

Tellecsky,
polgármester.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium folyó évi szeptember hó 21-én 66549. szám alatt kelt magas rendeletével a Zsombolya községben létesítendő vármegyei kórház építéséhez szükséges földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelve, a tárgyalás f. évi november hó 10-én délelőtt 9 órakor Zsombolya községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitért tárgyaláson annál is inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg. A kisajátítási tervrajz és összeírás Zsombolya község-házánál 15 napig kitétettek.

Nagy-Becskeken 1894. évi október hó 7-én.

Torontálmegeye közigazgatási
bizottsága.

(754-3.1)

Pályázati hirdetmény.

A n.-tőszegi egyesületi óvónői állomásra pályázat nyittatik, melylyel készpénzben 300 frt évi fizetés és természetbeni lakás van összekötve.

Az állomásra pályázni szándékozó okleveles óvónők felszerelt kérvényeiket f. é. október 30-ig az egyesületi elnökséghez küldjék be.

Nagy-Tőszeg, 1894. október 15-én.

Gerhardt Péter,
elnök.

(752-3.1)

1041. sz. 1894.

(750-3.2)

Pályázati hirdetmény.

Alólírott község előjárósága részéről az ujonnan rendszeresített és 300 frt évi fizetés, 2 öl tizifa és szabad lakással javadalmazott óvónői állásra pályázat kiíratik.

Felhivatnak mindazok, kik a fenti javadalmazással ellátott óvónői állást elnyerni óhajtják, miszerint a pályázati kérvényüket az 1894. évi XV. t.-cz. értelmében felszerelve Számos község előjáróságához folyó évi november hó 5-éig annál is inkább benyújtják, mivel a később beérkező folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

A pályázók kötelesek a magyar, német és szerb nyelvnek birását igazolni.

Kelt Számoson, 1894. évi október hó 14-én.

Klobuchorich s. k., Tomin Izsák s. k.,
h. s. jegyző. biró.

6740. ki. sz. 1894.

(746-3.2)

Pályázati hirdetmény.

A párdányi járási gyeptesteri állás betöltésére, — melylyel személyét illetőleg évi 200 frt készpénz fizetés, 100 frt lótar-tási átalány és szabad lakás, valamint a netáni szükséglenél segédje után 100 frt fizetés, nemkülönben a szabályrendeletileg megállapított egyéb munkadíjak vannak egybekötve, pályázat hirdettetik a felhivat-nak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint pályázati kérvényüket, melyhez kifogástalan előéletükről szóló bizonyítvány csatolandó, folyó évi október hó 28-ig az alulírt főszolgabírói hivatalnál benyújtják.

Párdány, 1894. évi október hó 13-án.

A párdányi járás
főszolgabírói hivatala.

Gyár: Szőreg.

Igazgatóság: Szeged, Kelemen-utca, 7. sz.

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár részvénytársaság

ajánlja a nagyérd. gazda-közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu

phosphor
nitrogén
kali

műtrágyáit

nemkülönben szabadalmát képező
különlegeségeit
mindennemű gazdasági növényekre.

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontat bár-
kinek készsággel küld

(640-10.10)

az igazgatóság.

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.